

Економічні науки

УДК 657.1

Тарасова Ганна Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

Тарасова Анна Александровна

кандидат экономических наук, доцент

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Tarasova Hanna

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Kyiv National University of Technology and Design

Стоцька Надія Миколаївна

студент

Київського національного університету технологій та дизайну

Стоцкая Надежда Николаевна

студент

Киевского национального университета технологий и дизайна

Stotska Nadiia

Student of the

Kyiv National University of Technology and Design

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ
ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ В УПРАВЛЕНИИ ПРЕДПРИЯТИЕМ
FINANCIAL ACCOUNTING IN THE MANAGEMENT COMPANY

Анотація. У статті досліджено фінансову звітність як важливий інструмент управління. Досліджені користувачі фінансової звітності та їх зацікавленість. Наведено поради щодо складання управлінської звітності, яка ґрунтується на фінансовій.

Ключові слова: фінансова звітність, управлінська звітність, користувачі фінансової звітності, аналіз фінансової звітності.

Аннотація. В статті досліджено фінансову отчетність як важний інструмент управління. Досліджено користувачів фінансової отчетності та їх зацікавленість. Приведено поради щодо складання управлінської отчетності, заснованої на фінансовій.

Ключевые слова: финансовая отчетность, управленческая отчетность, пользователи финансовой отчетности, анализ финансовой отчетности.

Summary. The article investigates financial reporting as an important management tool. Investigate the users of financial reporting and their interest. The following tips are available for financial reporting based management.

Key words: financial accounting, management reporting, users of financial reporting, analysis of financial statements.

Особливості постановки проблеми та її зв'язок з практичними та науковими завданнями. На сьогоднішній день фінансова звітність в Україні є важливим засобом комунікації в ринковій економіці. Бухгалтерський облік є основою інформаційного забезпечення для фінансової звітності, тому у всьому світі він виступає як важлива функція управління. Без вчасного, якісно сформованого фінансового звіту подальше управління підприємством є неможливим. Фінансові звіти корисні для юридичних цілей, але вони не є стовідсотково ідеальними для прийняття щоденних управлінських рішень. Тому для підприємств в сучасних жорстких умовах є потреба в управлінських звітах, що ґрунтуються на фінансовій звітності.

Роль фінансової звітності на підприємстві розглядалась багатьма науковцями в сфері бухгалтерського обліку, серед яких: Л. А. Бернстайн,

Е.С. Хендріксен, М. Т. Білуха, А. М. Герасимович, Ф. Ф. Бутинець, Я. Д. Крупка, В. А. Кулик, В. В. Сопко, Н. М. Малюга, С. О. Левицька, Є. В. Швець, О. О. Коробка та інші.

Головні цілі та мета дослідження. Аналіз змісту та користі фінансової звітності, визначення основних користувачів фінансової звітності та їхня зацікавленість. Обґрунтування важливості створення управлінських звітів, поради щодо їх розробки для подальшої зручності у використанні.

Фінансова звітність є основним інструментом для фундаментального аналізу підприємства в сучасних динамічних ринкових умовах, оскільки саме вона дозволяє виміряти ефективність діяльності підприємства та його управління. Також фінансові звіти організації є важливим інструментом комунікації, адже вони можуть розповісти нам про місію, пріоритети та стратегію надання послуг підприємства. Фінансова звітність виступає процесом передачі інформації про фінансовий суб'єкт.

Всебічне і ретельне вивчення звітності розкриває причини досягнутих успіхів, а також недоліків у роботі підприємства, допомагає намітити шляхи вдосконалення його діяльності. Такий аналіз звітності потрібен власникам або акціонерам, а також самій адміністрації підприємства для прийняття відповідних управлінських рішень.

Основна мета аналізу фінансової звітності включає оцінку рішень, таких як інвестування в цінні папери компанії або рекомендації інвесторам, а також розширення торгівлі чи банківського кредиту компанії. Аналітики використовують дані фінансової звітності для оцінки минулих результатів та поточного фінансового стану підприємства, щоб формувати уявлення про здатність підприємства отримувати прибуток і генерувати грошові потоки у майбутньому.

Роль аналізу фінансової звітності полягає у використанні інформації, наявної у фінансовій звітності компанії разом з іншою відповідною

інформацією для прийняття економічно-управлінських рішень.

Фінансова звітність суб'єкта господарювання зазвичай включає в себе п'ять основних компонентів: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до річної фінансової звітності:

➤ Баланс - це звіти компанії про активи, зобов'язання та власність компанії. Баланс часто описується як «знімок фінансового стану компанії» в один момент часу.

➤ Звіт про фінансові результати відображає витрати та прибутки компанії, щоб показати, чи заробила компанія чи втратила гроші. Він також відображає доходи певного періоду, а також витрати та податки, що стягуються з цих доходів. На відміну від бухгалтерського балансу, який представляє один момент часу, звіт про фінансові результати відображає певний період часу.

➤ Звіт про рух грошових коштів показує, як зміни доходів впливають на грошові кошти та їх еквіваленти. По суті, звіт про рух грошових потоків стосується потоку грошових коштів на підприємстві та поза ним. Як аналітичний інструмент, звітування про рух грошових коштів є корисним для визначення короткострокової життєздатності компанії.

➤ Звіт про власний капітал пояснює власний капітал компанії протягом звітного періоду.

➤ В Примітках зазвичай детально описують кожен елемент. Наприклад, примітки можуть пояснити фінансові показники або методи бухгалтерського обліку, які використовуються для підготовки звітів. Примітки до фінансової звітності розглядаються як невід'ємна частина фінансової звітності.

Читачі фінансової звітності намагаються зрозуміти основні факти про ефективність підприємства. Вони приймають рішення стосовно підприємства, виходячи з прочитаного в звітах. Оскільки фінансові звіти

широко застосовуються для різних користувачів, вони повинні бути простими для читання та розуміння.

Власники та менеджери використовують фінансові звіти для прийняття важливих довгострокових ділових рішень. Наприклад: чи слід продовжувати або припиняти частину своєї діяльності, виробляти самостійно чи закуповувати певні матеріали у постачальника, придбати або орендувати/здавати в оренду певне обладнання для виробництва своїх товарів.

Інші фізичні та юридичні особи також використовують фінансові звіти. Наприклад:

➤ Перспективні інвестори використовують фінансові звіти для проведення фінансового аналізу, що є ключовим компонентом при прийнятті інвестиційних рішень.

➤ Кредитна установа розгляне фінансовий звіт організації, щоб вирішити, чи позичати їй кошти.

➤ Філантропія може використовувати фінансові звіти некомерційних організацій як компонент для визначення того, куди робити пожертвування коштів.

➤ Державні органи (податкові органи) потребують фінансових звітів, щоб з'ясувати правильність та точність податків, та інших обов'язків, оголошених та сплачених компанією.

➤ Банки, які надають кредити, можуть використовувати фінансові звіти для оцінки кредитоспроможності бізнесу.

➤ Працівники також можуть використовувати звіти для укладання колективних договорів.

Як бачимо, фінансова звітність є фундаментом для прийняття управлінських рішень. Але фінансова звітність складається раз на квартал, натомість управлінські рішення приймаються щоденно, і навіть щогодинно в сучасних екстремальних ринкових умовах.

Також, фінансова звітність складається відповідно до загальноприйнятих стандартів бухгалтерського обліку. Від управлінських звітів не вимагається створення їх згідно з принципами бухгалтерського обліку та вони можуть включати різні повідомлення та механізми доставки до користувача. Можуть включати в себе наступне:

- Звіт про прибутки та збитки про підрозділ чи продукт;
- Звіти менеджера з питань витрат;
- Звіти про фактичні відхилення від бюджету;
- Звіти про прибутковість товарів чи послуг;
- Звітність обраних показників ефективності і т.д.

Звіти великих корпорацій часто є складними і можуть включати в себе великий набір приміток до фінансової звітності та пояснення фінансової політики, обговорення та аналізу управління, що ускладнює швидкість їх розуміння.

Тому керівникам необхідні поточні управлінські звіти, як «міні фінансові звіти», які будуть розроблятися щотижнево/щомісячно для прийняття більш зважених рішень.

Рекомендую кожному підприємству розробити свої форми управлінських звітів на основі фінансових. Далі наведено поради, як максимально зручними в використанні їх зробити:

1. Звіти повинні бути графічно візуально простими.

Людський розум не може одночасно обробляти занадто багато даних, не перевантажуючись. Поглинання призводить до втрати рішення, що ускладнює управління командою стратегічно. Тому, коли справа доходить до звітності з питань управління, повинні пам'ятати, що повинно бути відображено 3-4 показники ефективності, що є у звіті хорошою вибіркою.

Обов'язково пам'ятати, що графік повинен розповісти історію.

2. Потрібно обрати правильні показники ефективності для аудиторії, для якої готується звіт.

Вибір показника залежить від вибраної аудиторії - від їхньої роботи, від рівня стажу роботи та зацікавленості.

3. Потрібно за допомогою даних розповісти історію.

Передусім люди переконуються через два види інформації: точні дані та їх історія розвитку/спаду.

4. Зробити свій звіт дуже чітким.

У розробці управлінської звітності чіткість є головною метою. Потрібно дотримуватись встановлених принципів дизайну. Не забувати про дрібниці, наприклад діапазон дат відображається поруч із даними і т.д. Використовувати загальні показники, які кожен, хто прочитав/побачив звіт, зможе зрозуміти та потім їх використовувати у своїй роботі.

5. З паперу перейти до ІТ.

Використовувати інтерактивні інструменти звітування - це чудовий ресурс для бізнесу, оскільки вони пропонують в реальному часі можливості для оновлення, економії коштів та скорочення витрат. Окрім того, ці цифрові звіти можуть бути інтерактивними, що дає змогу отримувати більшу кількість графіків або зменшити їх, як вам потрібно.

Розглянемо реальний приклад того, як можна вибірково використовувати показники ефективності, щоб розповісти конкретну історію як фінансово-управлінський звіт: ви керуєте HR-відділом в приватній медичній клініці і вам потрібно обґрунтувати поточні витрати на customer service консультанта для співробітників.

Ви можете продемонструвати такі змінні (показники ефективності), щоб розповісти історію:

- Дохід в порівнянні з минулим кварталом. Є
- Кількість задоволених клієнтів в порівнянні з минулим кварталом.
- Скільки нових рекламаций, які ви отримуєте в середньому за тиждень.

➤ Кількість рекламаций на сервіс, на професійність і т.д. на співробітників мережі.

➤ Збиток через рекламации на одного клієнта.

Використовуючи всі ці дані, можна отримати відповідь на таке запитання: скільки нового доходу згенерує нова маркетингова стратегія в залученні customer service в організацію?

Це така історія, яка може спричинити або припинити розподіл коштів на відділ.

З вищезазначеного можна зробити наступні **висновки**. Фінансова звітність є фундаментом в управлінні підприємством, але одних чітко регламентованих фінансових звітів для щоденного ефективного керування підприємством замало. Необхідні управлінські звіти, які ґрунтуються на фінансових, адже на практиці управлінські звіти більш фокусуються на потребах управлінців, які реалізують стратегію підприємства для отримання максимального прибутку.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996;
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» ТОВ «Інформаційно-аналітичний центр «Ліга», ТОВ «ЛІГА ЗАКОН»;
3. Бухгалтерський і фінансовий облік: підручник/ за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2000.
4. Управлінська звітність: сутність і алгоритм формування / С.Я. Король - Бізнес Інформ, 2014.
5. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення прийняття рішень / Я.В. Шеверя // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидат економічних наук. - ЖДТУ. - Житомир, 2011.